

Brusel 14. července 2023
(OR. en)

11725/23

Interinstitucionální spis:
2023/0226(COD)

AGRI 395
AGRILEG 135
ENV 835
CODEC 1348

POZNÁMKA

Odesílatel:	Předsednictví
Příjemce:	Výbor stálých zástupců / Rada
Předmět:	Nařízení o rostlinách získaných za pomoci některých nových genomických technik a o potravinových a krmivových produktech z těchto rostlin – <i>prezentace Komise</i> – <i>výměna názorů</i>

Delegace naleznou v příloze informativní poznámku vypracovanou předsednictvím pro účely výměny názorů na výše uvedené téma, která se uskuteční na zasedání Rady pro zemědělství a rybolov dne 25. července 2023.

Návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady o rostlinách získaných za pomoci některých nových genomických technik a o potravinových a krmivových produktech z těchto rostlin a o změně nařízení (EU) 2017/625

Informativní poznámka předsednictví

Dne 5. července 2023 přijala Evropská komise v rámci balíčku předpisů týkajících se potravin a biologické rozmanitosti návrh nařízení o nových genomických technikách (NGT)¹. Návrh má umožnit zemědělsko-potravinářskému odvětví EU přispívat k cílům v oblasti inovací a udržitelnosti stanovených v Zelené dohodě pro Evropu, ve strategii „Od zemědělce ke spotřebiteli“ a ve Strategii v oblasti biologické rozmanitosti a posílit konkurenceschopnost tohoto odvětví při současném zachování vysoké úrovně ochrany zdraví a životního prostředí.

Od přijetí stávajících právních předpisů EU o geneticky modifikovaných organismech (GMO) v roce 2001 došlo k podstatnému pokroku v rozvoji NGT, které ve srovnání s konvenčními šlechtitelskými technikami umožňují cílenější, přesnější a rychlejší změny v genetických vlastnostech rostlin. Některé techniky navíc do DNA dané rostliny nevnášejí „cizí DNA“, tj. DNA z druhů, s nimiž se tato rostlina nemůže přirozeně křížit, a výsledné produkty nelze odlišit od produktů získaných konvenčními metodami.

V roce 2018 Evropský soudní dvůr rozhodl, že nové techniky mutageneze, jež se objevily nebo byly většinově vyvinuty po přijetí směrnice 2001/18/ES², spadají do působnosti právních předpisů týkajících se GMO a vztahují se na ně povinnosti v nich stanovené.

¹ Dokumenty 11592/23 + ADD 1.

² Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2001/18/ES ze dne 12. března 2001 o záměrném uvolňování geneticky modifikovaných organismů do životního prostředí a o zrušení směrnice Rady 90/220/EHS.

V zájmu vyjasnění praktických otázek, jež byly v rozsudku Soudního dvora nadneseny, přijala Rada v roce 2019 rozhodnutí založené na článku 241 SFEU³, jímž se Komise žádá o předložení studie ohledně statusu NGT podle práva EU a s ohledem na tuto studii případně o předložení návrhu.

Komise tuto studii předložila Radě v roce 2021⁴. Dne 27. května 2021 si ministři zemědělství vyměnili názory na závěry uvedené studie a obecně se shodli na tom, že je zapotřebí stávající právní předpisy týkající se NGT modernizovat⁵.

Po rozsáhlých konzultacích se zúčastněnými stranami a veřejností a na základě vědecké práce svého Společného výzkumného střediska a Evropského úřadu pro bezpečnost potravin nyní Komise předložila rovněž výše uvedený návrh nařízení o NGT.

Oblast působnosti návrhu nezahrnuje všechny NGT, nýbrž pouze cílenou mutagenезi a cisgenezi. Kromě toho jsou z jeho oblasti působnosti vyňaty rostliny získané za pomoci jakýchkoli NGT, jejichž prostřednictvím se do daných rostlin vnáší genetický materiál z nekřížitelných druhů („cizí DNA“), a tyto rostliny jsou i nadále plně upraveny právními předpisy týkajícími se GMO.

³ Rozhodnutí Rady (EU) 2019/1904 ze dne 8. listopadu 2019, jímž se Komise žádá o předložení studie s ohledem na rozsudek Soudního dvora ve věci C-528/16, pokud jde o status nových genomických technik podle práva Unie, a s ohledem na výsledky studie případně o předložení návrhu.

⁴ Dokument 8285/21.

⁵ Dokument 9022/21.

Návrh upravuje dvě různé kategorie rostlin získaných za pomoci NGT (dále jen „rostliny NGT“):

- rostliny NGT, jejichž modifikace by mohla nastat také přirozeně nebo které by mohly být získány konvenčním šlechtěním (dále jen „rostliny NGT kategorie 1“). Před záměrným uvolněním a uvedením na trh podléhají tyto rostliny ověřovacímu postupu. Rostliny NGT kategorie 1 a produkty z těchto rostlin jsou vyňaty z požadavků právních předpisů týkajících se GMO. Jsou upraveny podle platných odvětvových právních předpisů a horizontálních rámců s cílem zajistit ochranu zdraví a životního prostředí. Kromě toho bude jejich seznam v zájmu posílení transparentnosti a svobodné volby uveden ve veřejné databázi. Rozmnožovací materiál rostlin bude označen jako „NGT kategorie 1“ a tento status bude uveden ve společných katalozích odrůd rostlin.
- rostliny NGT jiné než rostliny NGT kategorie 1 (dále jen „rostliny NGT kategorie 2“) se složitějšími modifikacemi, a to pod podmínkou, že neobsahují „cizí DNA“. Tato kategorie spadá do působnosti stávajících právních předpisů týkajících se GMO s omezenými úpravami pro účely metod detekce, metodik hodnocení rizik a požadavků na monitorování. Zatímco rostliny NGT kategorie 2 musí být označeny jako GMO, jejich označení může v zájmu zvýšení transparentnosti a informovanosti spotřebitelů obsahovat informace o znaku, který modifikace za pomoci NGT zajišťuje. V souvislosti s rostlinami NGT kategorie 2 obsahujícími znaky, které mohou přispět k udržitelnému zemědělsko-potravinářskému systému, je navíc možno využívat určitých pobídek. Poskytnutí dalších pobídek se předpokládá rovněž v případě, že oznamovatel či žadatel je malým nebo středním podnikem. Rostliny NGT se znaky zajišťujícími toleranci vůči herbicidům nejsou pro obdržení těchto pobídek způsobilé. Na rozdíl od právních předpisů týkajících se GMO se členské státy nemohou rozhodnout, že na svém území nebudou rostliny NGT kategorie 2 pěstovat.

Rostliny NGT kategorie 1 i kategorie 2 a produkty z těchto rostlin jsou v rámci ekologické produkce zakázány.

Předsednictví se domnívá, že by před zahájením technického posuzování návrhu bylo užitečné vést v Radě diskusi s cílem zaměřit se na jeho klíčové části. V tomto ohledu předkládá předsednictví k diskusi tyto otázky:

Otázky k diskusi:

Jak v souvislosti se zajištěním udržitelného a odolného zemědělsko-potravinářského systému hodnotíte předložený návrh? Které jeho aspekty považujete za nejdůležitější?
